

Umhverfis- og samgöngunefnd
Alþingi
Kirkjustræti
101 Reykjavík

Sent á nefndasvid@althingi.is

Reykjavík 27. feb. 2024

96. mál Endurnýjun vegarins yfir Kjöl með einkaframkvæmd

Stjórn Landverndar hefur tekið til skoðunar tillögu að þingsályktun um veg yfir Kjöl. Hálendi Íslands er afar verðmætt vegna landslags, náttúrufars, vatnafars, gróðurminja, jarðminja og síðast en ekki síst óbyggðra víðerna. Verðmætin liggja ekki síst í því hve fjölbreytnin er mikil og hve fágætt er að finna svo mikla fjölbreytni náttúrufróbæra á einu afmörkuðu landsvæði. Hálendið er stærsta óbyggða víðerni Evrópu utan Svalbarða og því má vænta að náttúruverndargildi þess fari mjög vaxandi á næstu árum og áratugum.

Þrátt fyrir nokkra vegagerð á hálendinu fram til þessa er meginhluti hálendisins óbyggð víðerni. Lífríki hálendisins er sérlega viðkvæmt á vorin og vegabætur sem auka aðgengi og umferð á þessum tíma geta valdið miklum spjöllum.

Uppbyggðir hálendisvegir auka umferð, en ekki að sama skapi umferðaröryggi þeirra sem stunda fjallaferðir á ökutækjum þar sem þeir geta verið afar varasamir í hálfu og vindi. Þeim fylgir einnig veruleg hljóðmengun á svæðum þar sem áður var kyrrð.

Núverandi vegasamgöngur inn á hálendið eru almennt ekki hindrun fyrir ferðamenn sem þangað vilja sækja. Margir eftirsóttir áningarstaðir eru öllum aðgengilegir á sumrin með áætlunarferðum og jafnvel fólksbílum. Með vaxandi fjölda ferðamanna eykst hættan á því að viðkvæmir staðir verðir fyrir of miklu álagi.

Ferðamannavegir eru sérstaklega ætlaðir umferð ferðamanna, sem njóta vilja landslags og náttúrufars, og eru lagðir þannig að þeir raski sem minnst landslagi því og náttúrufari, sem þeir liggja í og um.

Það er álit stjórnar Landverndar að vegir á miðhálendi Íslands eigi fyrst og fremst að vera ferðamannavegir og þjóna þörfum þeirra sem sækja inn á hálendið til að njóta þess sem það hefur upp á að bjóða að sumri til.

Framangreint sjónarmið á einnig við veg yfir Kjöl sem fjallað er um í framlagðri þingsályktunartillögu.

Hugsanlega þarf að bæta einhverja tilgreinda núverandi vegi á hálendinu. Undanfarin ár hefur verið unnið að bótum á Kjalvegi í smábútum. Stjórn Landverndar telur mikilvægt að marka stefnu um umbæturnar á veginum og eigi sú stefna að miðast við að þar verði

ferðamannavegur en ekki vegur sem er opinn því sem næst allt árið með flutninga á milli landshluta sem markmið.

Stjórn Landverndar telur því ekki æskilegt að hefja undirbúning að endurnýjun vegarins yfir Kjöl og gera hann að vegi sem hægt er að halda opnum stóran hluta ársins með einkaframkvæmd. Þess í stað telur stjórnin skynsamlegt að marka skýrari stefnu um vegagerð á hálendinu almennt. Í því sambandi má vísa í umsagnir Landverndar um þróun Landsskipulagsstefnu. Þar er bent á að ekki sé ljóst hvaða stefna er raunverulega um uppbyggingu samgöngumannvirkja á hálendinu og hvert sé viðmið lágmarksáhrifa á víðerni og óbyggðaupplifun.

*Með vinsemd og virðingu
f.h. stjórnar*

Þorgerður María Þorbjarnardóttir